

Till berörda parter,

Jag önskar i och med denna skrivelse överklaga beslutet i ärende KF2017VO2P/11, som innebär att Sara Telemann utsetts till professor i visuell kommunikation med inriktning illustration och bildberättande och yrkar i första hand på att själv erhålla tjänsten, i andra hand på att anställningsbeslutet undanröjs och att en ny kommitté sakkunniga utses, som uppfyller krav på kompetens, saklighet, opartiskhet och könsfördelning.

Min bedömning är att urvalsprocessen skett på ett vis som strider mot Konstfacks egna och högskoleförordningens stadgar, samt regeringsförordningens krav på saklighet och opartiskhet.

Om urvalsprocessen skett på ett riktigt sätt borde jag haft goda chanser att få tjänsten, som den mest meriterade av de sökande, både vad gäller akademisk erfarenhet och avseende min professionella verksamhet.

Mina invändningar består i fem huvudsakliga punkter:

1. Konstfack har inte följt sin egen anställningsordning, beträffande val av sakkunniga
2. Jävsförhållande finns mellan huvudkandidaten och två av de sakkunniga
3. Tjänsteutlysningen uppfyller inte grundlagens krav på att anställning skall ske på saklig grund
4. Två av de sakkunniga har brustit i saklighet gällande bedömning av för tjänsten relevanta meriter
5. Mina formella meriter, relevanta för ämnesbeskrivningen, är av betydligt större omfattning än huvudkandidatens

Jag kommer fortsättningsvis avhandla dessa punkter i tur och ordning, samt hänvisa till tillämpliga paragrafer.

1. Konstfack har inte följt sin egen anställningsordning, beträffande val av sakkunniga

1.1 "Både kvinnor och män ska vara representerade bland de sakkunniga om det inte finns mycket starka skäl mot detta" (ur paragraf 2.3.8 i Konstfacks anställningsordning)

1.2 "En eller flera sakkunniga bör ha professorskompetens" (ur paragraf 2.3.8 i Konstfacks anställningsordning)

1.1: Samtliga sakkunniga var kvinnor. Inget skäl har angivits för detta undantag.

Om Konstfacks skäl för detta skulle vara att det inte gått att hitta några manliga sakkunniga som motsvarar tjänsteutlysningens karaktäristik, kan detta lätt avfärdas. Både i Norden och resten av Europa finns illustrations-, konst- och designprofessorer av båda kön, vissa t.o.m. med särskilt intresse för aspekter som påminner om Konstfacks inriktning. Det finns både kvinnliga och manliga illustrationsprofessorer i de andra nordiska länderna. Det finns dessutom gott om kandidater med betydligt högre grad av konstnärliga och undervisningsmässiga erfarenheter, i anknytning till ämnesområdet, av olika könstillhörighet, både i Sverige och utomlands, än de sakkunniga Konstfack anlitat.

Det bör också anmärkas att endast kvinnliga kandidater kallats till intervju och provföreläsning. Det har alltså visat sig, baserat på de sökande, vara omöjligt för en man att motsvara kriterierna för professuren.

Än mer anmärkningsvärt eftersom som fakulteten redan har kvinnlig överrepresentation och företrädaren på den aktuella tjänsten var kvinnlig.

1.2: Två av de sakkunniga Beata Boucht och Joanna Hellgren saknar formell professorskompetens, avseende såväl pedagogiska erfarenheter, som konstnärliga. Jayna Brown är professor inom ett ämnesområde utan direkt anknytning till tjänsten (humaniora och medievetenskap) och saknar konstnärliga erfarenheter. För en tjänstetillsättning av professur under ämnesbeskrivningen "visuell kommunikation med inriktning illustration och bildberättande" på en konstnärlig högskola, borde expertis i akademisk text inte anses vara bärande för sakkunniggruppens sammanlagda professorskompetens.

Att det inte gått att hitta professorskompetenta sakkunniga inom ämnesområdet och att man till och med behövt söka sig till USA för att anlita en person, utan direkt anknytning till ämnesområdet, tyder antingen på att man försökt styra urvalet tendentiöst, eller att ämnesbeskrivningen är allt för snäv för att förtjäna en professur på en konsthögskola.

I båda fall överskrider Konstfack sina befogenheter, reglerade av det statliga uppdraget.

2. Jävsförhållande finns mellan huvudkandidaten och två av de sakkunniga

Angående partiskhet, har jag funnit ett sannolikt jävsförhållande mellan Sara Teleman och två av de sakkunniga, Beata Boucht (2.1) och Joanna Hellgren (2.2).

Jävsförhållandena styrks med dokument bifogade med denna skrivelse (bilagor: 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.2)

2.1: Beata Boucht och Sara Teleman är båda verksamma i kören "The Sweptaways" (bilaga 2.1.1).

Boucht medverkade i boken "Svensk Illustration – en visuell historia 1900–2000", i den del som Sara Teleman var redaktör för, trots att Bouchts gärning som illustratör föll utanför tidsepoken som boken avhandlade (bilaga 2.1.2).

Sara Teleman var opponert vid Bouchts MA-examen på Konstfack år 2007 (bilaga 2.1.3)

2.2: Sara Teleman var, tillsammans med Nina Beckman (ledamot av Konstfacks högskolestyrelse), projektledare och curator för utställningen och utställningsturnén "VI HAR EN VIKTIG GREJ PÅ GÅNG", där Joanna Hellgren var både en av sju deltagande konstnärer (tillsammans med den tidigare professorn i illustration på Konstfack, Joanna Rubin Dranger) och organiserade workshops under turnén, åren 2013–2016 (bilaga 2.2.1, 2.2.2)

Sammantaget ger detta intryck av att Konstfack snarare sökt sina sakkunniga och sin kandidat för tjänsten inom en på förhand definierad krets, istället för på kvalitativa grunder, i strid mot regeringsformens 1 kap. 9§: "Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttäcka saklighet och opartiskhet."

3. Tjänsteutlysningen uppfyller inte grundlagens krav på att anställning skall ske på saklig grund

3.1 "Arbetstagare vid förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen anställs av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer. Vid beslut om statliga anställningar ska avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet." (Regeringsformen 12 kap. 5 §)

3.2 "Behörig att anställas som professor inom konstnärlig verksamhet är den som har visat såväl konstnärlig som pedagogisk skicklighet.

Lika stor omsorg skall ägnas prövningen av den pedagogiska skickligheten" (SFS 1998:1003, 5§)

I 3.1 understryks att statlig anställning skall ske endast efter saklig bedömning av förtjänst och skicklighet. Av 3.2 kan vi utläsa att saklighet i det aktuella fallet baseras på konstnärlig och pedagogisk skicklighet. I utlysningen av tjänsten (Annons Dnr KF2017VO2P11), fastställs att huvudämnena är Grafisk formgivning och illustration, till vilka denna saklighet skall sättas i relation. Det anges också att "utbildningarna utgår från normkritiska perspektiv, vilket handlar om att synliggöra och ifrågasätta normer som upprätthåller och konturerar diskriminerande maktförhållanden". Det förekommer ingen vidare definition av begreppet "normkritisk" i tjänsteutlysningen. Det saknar formaliserad betydelse i vårt språk och har inte tagits upp vare sig av SAOL eller SAOB. Man får därför förutsätta att en bred tolkning tillåts, utifrån den kortfattade beskrivningen. Eftersom "normkritiska perspektiv" inte anges som bedömningsgrund, utan inriktning, handlar det rimligtvis om en medvetenhet och inte en kvalifikation. I detta fall borde kunskap om "normkritik" vara nog för att uppfylla kraven för undervisning inom tjänstens ramar.

"Normkreativitet" ingår däremot som en av sju bedömningsgrunder och en omfattande, dokumenterad praktik efterfrågas, vilken förklaras med "att genom sin praktik undersöka och synliggöra strukturella maktförhållanden". Även detta begrepp saknar formaliserad betydelse i svenskan, vad vi har att tillgå är Konstfacks egen korta beskrivning av begreppet.

I praktiken framstår det dock vara en betingad idé om "normkreativitet" som avses. De idéer jag lägger fram i min ansökan, som alla har relevans för det konstnärliga ämnesområdet: spel med stereotyper, ifrågasättande av mekaniska realitetsbegrepp, forskning om relationen mellan psykiatriska diagnoser och kreativitet och en semiotisk modell för undervisning i illustration, som utmanar formella, lingvistiska normer, anses inte tillräckliga för att belägga "normkreativitet". Istället kan man tydligt utläsa att politisk feminism anses vara en central komponent i den "normkreativa" praktiken, en feminism baserad på binär uppdelning mellan biologiska kvinnor och män, där mannen är normen och kvinnan den som kan bryta den. Det är naturligtvis en tillåten uppfattning, som rörelse har den varit och är delvis fortfarande av stor betydelse för att åstadkomma jämlikhet i vårt samhälle. Men det är också en uppfattning man har rätt att vara kritisk mot, bl.a. därför att den inte bara riskerar att diskriminera biologiska män, utan också transpersoner och icke-binära.

Att jag, enligt den som sakkunnig anlätade, Jayna Browns uppfattning skulle vara en heteronormativ och paternalistisk förespråkare av västerländsk suprematism, det vill säga av en i sammanhanget otillåten politisk och filosofisk uppfattning, används som bärande argument mot mina intentioner att utmana normer. Oavsett om Browns påstående skulle stämma eller inte, vore diskriminering p.g.a. avvikande politisk uppfattning i strid mot grundlagens krav på saklighet och partiskhet, i detta fall.

Sedan återstår frågan om "normkreativitet" är en adekvat bedömningsgrund för en professur på en konstnärlig högskola. Att utmana och överskrida normer ingår implicit i det konstnärliga skapandet, så som i alla former av kreativitet. På så sätt är det en lika självklar som rimlig förväntan att en konsthögskoleprofessor företräder ett sådant förhållningssätt. Om denna kreativitet istället begränsas till en viss sorts uttryck inom ett snävt politiskt fält, begränsas också det konstnärliga uttryckets frihet, på samma sätt som liknande begränsningar skulle verka i andra akademiska sammanhang. Det vore överflödigt att nämna de historiska exempel där detta varit fallet. Vår grundlag reglerar att något sådant inte skall inträffa i Sverige. Jag anser det vara belagt att Konstfacks stipulerade betydelse av begreppet "normkreativitet" har tydliga politiska förtecken och saknar direkt relevans för undervisning i konstnärligt skapande, där en sådan entydig utgångspunkt snarare kan vara till skada för studenterna och institutionen. "Normkreativitet" borde under dessa omständigheter inte kvalificeras som bedömningsgrund.

4. Två av de sakkunniga har brustit i saklighet gällande bedömning av för tjänsten relevanta meriter

4.1 "Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet." (Regeringsformen 1 kap. 9§)

Baserat på tjänsteutlysningen skall alltså en sjundedel av vikten läggas vid den ansökandes "normkreativa" gärning. I sakkunnigutlåtandena framgår det däremot att både "normkritik" och "normkreativitet" varit av avgörande betydelse, vilket strider mot grundlagens krav på saklighet och opartiskhet (4.1).

I Joanna Hellgrens utlåtande om min ansökan kan vi läsa, som slutsats:

"Samuel Nyholm ställer sig positiv till den normkreativa delen av programmet, samtidigt som delar av hans arbete går på tvärs mot just det, genom (ironisk) reproduktion av bland annat rasistiska stereotyper. Men med sin långa erfarenhet av undervisning, bildskapande och forskning är Samuel Nyholm kvalificerad och placerad i grupp A." (Joanna Hellgren, s.9)

I min ansökan har jag visserligen understrukit att den bildvärld hon beskriver har använts för att ifrågasätta normativa stereotyper, men också att jag numera iakttar större försiktighet p.g.a. risken att missförstås. Inga av dessa äldre exempel har tagits med i min ansökan, dem har Hellgren själv hittat på min hemsida. Detta obeaktat, framgår det i formuleringen att en specifik form av "normkreativitet" har getts oproportionerligt stort utrymme och vägs mot samtliga resterande meriter. Det framgår också att min egen definition av normkreativitet, som delvis bestått i förlöjligande av kulturella stereotyper, inte är av ett i sammanhanget tillåtet slag. Jag förutsätter att de påstådda bristerna i "normkreativ" aspekt också är anledningen att jag placerats på plats fem, bakom fyra i övrigt mindre meriterade kandidater.

Jayna Brown går dock ännu längre i sitt utlåtande:

"Nyholm has extensive professional and teaching experience and professional networks. While he presents well, his critique of norms does not reach deeply enough to fulfill the criteria of the job description, that the candidate be norm critical and norm creative..." (Jayna Brown, s.3)

Enligt Browns bedömning diskvalificerar min brist på "normkritik" och "normkreativitet" mig från den utlysta tjänsten. Hon behandlar därmed "normkritik" och "normkreativitet" som ett behörighetskrav, snarare än en bedömningsgrund och något som gör att man kan bortse från övriga meriter. Dessa utelämnar hon sedan helt, t.ex. att jag som enda sökande har en professur inom ämnet. Mitt konstnärskap avfärdar hon kortfattat som "ett spel mellan högt och lågt", "standardiserade bilder, som t.ex. nakna erotiska kvinnor". Hon finner det hela nostalgiskt, snarare än kritiskt. Brown är naturligtvis berättigad vilken åsikt som helst angående mitt kreativa uttryck och min bildvärld, men när det gäller en ansökan till en professur, där det framgår att betydligt större auktoriteter på området, kuratorer, konstprofessorer och en uppsjö internationella uppdragsgivare, är av en helt annan uppfattning, förväntar man sig ett bättre underbyggt resonemang, särskilt med tanke på att analysen ligger utanför hennes kompetensområde (teoretisk text, inte bildkonst).

Jag skall inte i detalj gå in på hur många sakfel hennes utlåtande innehåller, hur raljant och osakligt hon lagt fram sin kritik, både gällande mina forskningsintentioner och mitt konstnärskap, men finner det anmärkningsvärt att Konstfack släppt igenom och offentliggjort ett sådant utlåtande.

Brown har placerat mig längst ner i grupp B. Eftersom de andra två sakkunniga båda placerat mig i grupp A, vore det ett rimligt antagande att hennes bedömning varit avgörande för att jag inte kallats till intervju.

5. Mina formella meriter, relevanta för ämnesbeskrivningen, är av betydligt större omfattning än huvudkandidatens

Jag kommer här begagna mig av Konstfack egna behörighetskriterier och huvudsakliga bedömningsgrunder, för att punkt för punkt jämföra mina och Sara Telemans formella meriter. (Samuel Nyholm: SN, Sara Telemans: ST)

Behörighet

-visat såväl konstnärlig som pedagogisk skicklighet.

ST: Ja.

SN: Ja.

-särskild skicklighet inom det ämnesområde anställningen gäller.

ST: Nej, inte "särskild".

SN: Ja.

-högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt har förvärvat motsvarande kunskaper.

ST: Ja.

SN: Ja.

Bedömningsgrunder

-Ett internationellt erkänt eller därmed jämförbart, aktuellt konstnärskap med förankring i ämnesområdet

ST: Nej.

SN: Internationellt erkänt konstnärskap, både inom illustration, rörlig bild och fri konst.

-mycket goda kunskaper om och mångårig dokumenterad praktik inom illustration och sekventiellt bildberättande

ST: Har huvudsakligen arbetat som skribent och med administration och organisation sedan examen, visserligen med anknytning till ämnesområdet. Sporadiska uppdrag som illustratör.

SN: Har arbetat som frilansande illustratör, grafisk designer, animatör och fri konstnär sedan 1996, internationellt sedan 1999.

-dokumenterad omfattande erfarenhet av en normkreativ praktik (att genom sin praktik undersöka och synliggöra strukturella maktförhållanden)

ST: Arbetar utpräglat från en politiskt feministisk ståndpunkt, vilken återkommer i de flesta av hennes arbeten och projekt. I sitt sammanhang utgör de sällan en normkreativ hållning. På Konstfack utgör denna ståndpunkt själva normen.

SN: Har både genom konstnärligt skapande och i undervisning arbetat utpräglat normkreativt, både i filosofisk och sociologisk bemärkelse, på ett sätt som är relevant för det konstnärliga ämnesområdet. Bland annat genom att ifrågasätta mekaniska realitetsbegrepp, kreativitetsforskning och genom att belysa transgendersfrågor.

-dokumenterad erfarenhet av att föra en kritisk och reflekterande dialog kring illustration och bildberättande i relation till bredare sociala, kulturella och ekonomiska sammanhang

ST: Ja.

SN: Ja.

-omfattande dokumenterad pedagogisk erfarenhet av undervisning, handledning, opponering eller motsvarande på högskolenivå

ST: Tillfälliga uppdrag som lärare i Stockholm, bl.a. undervisat illustrationshistoria på Konstfack. Såvitt jag vet, uteslutande teoretisk undervisning, inte konstnärlig. Opponent för examensarbeten och sakkunnig för lektorstillsättning på Konstfack, troligtvis också handledning.

SN: Två år som lärare i grafisk design på ECAL i Lausanne, fem och ett halvt år som professor i illustration på HfK i Bremen. Medgrundare till MA utbildning i typografi och illustration i Bremen. Handlett hundratalet examensarbeten på BA och MA nivå. Varit jury vid fyra professorstillsättningar och sakkunnig både i professorsärendet och för doktorsavhandling. Workshops och föreläsningar på de flesta svenska och konst- och designhögskolorna samt på konsthögskolor och institutioner i Italien, Schweiz, Holland, Österrike, Norge, Frankrike, Belgien, Kosovo, Serbien, Tyskland, Estland, USA, Vietnam och Japan.

-god förmåga att uttrycka sig på något av de skandinaviska språken samt engelska

ST: Ja.

SN: Ja.

-dokumenterad organisatorisk erfarenhet och god samarbetsförmåga

ST: Projektkoordinator och projektsamordnare på Iaspis 2007–2012. Medarrangör för workshopsfestivalen "Göra" (2017) och utställningsprojektet "VI HAR EN VIKTIG GREJ PÅ GÅNG" (2013-2016).

SN: Har det senaste året varit ordförande för professorskollegiet i Bremen, numera i rådet för internationella frågor. Utvecklade nytt format för och organiserade under två år examensutställningen på HfK i Bremen. Har ensam organiserat konferensen "Schizotopia" i Bremen med studenter och lärare från sex olika europeiska konstuniversitet.

-mycket god förmåga att utveckla konstnärlig forskning inom illustration och sekventiellt bildberättande.

ST: Inga konkreta konstnärliga forskningsmeriter, medförfattare till boken "Svensk illustration".

SN: Har som del av professuren i Bremen bedrivit forskning direkt knuten till ämnet de senaste fem och ett halvt åren. Utvecklat en egen undervisningsmetod inom ämnet vilken kommer sammanfattas i en publikation under kommande termin.

Jag bedömer mig med stöd av ovanstående vara mer kvalificerad för tjänsten som professor, inte bara på grund av mina betydligt mer omfattande meriter på alla för tjänsten relevanta områden, men också i en uppfattning om att min divergenta idé om normkreativitet skulle skapa ett mer heterogent klimat på institutionen och verka vitaliserande såväl för Konstfack som för svensk illustration och bildberättande.

Detta är grunderna för mitt överklagande.

Med vänlig hälsning,

Samuel Nyholm, Professor i Illustration, HfK Bremen
Essinge brogata 15
112 61 Stockholm
s.nyholm@hfk-bremen.de